AVİM Yorum • No: 2024 / 1 • Ocak 2024

ESTONYA DIŞİŞLERİ BAKANI'NIN SOYKIRIM İDDİALARI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALARI ÜZERİNE

Tuğçe TECİMER

-

Türkiye-Estonya ilişkileri zaman zaman küçük anlaşmazlıklar yaşansa da tarih boyunca genellikle iyi düzeyde seyretmiştir. İki ülke arasındaki ilişkilerin temeli 1 Aralık 1924 tarihinde imzalanan Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasına dayanmaktadır. Estonyanın 1940 yılında Sovyetler birliği tarafından işgali Türkiye tarafından hiçbir zaman tanınmamıştır. Estonyanın 20 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını tekrar kazanması üzerine 2 Ekim 1991de ortak bildiri imzalanarak iki ülke arasında yeniden diplomatik ilişkiler tesis edilmiştir. Böylelikle Türkiye, Estonyayı tanıyan ilk ülkelerden biri olmuştur. İlerleyen süreçte Türkiye, Estonyanın NATO üyeliğini onaylamıştır. Estonya da Türkiyenin AB üyelik sürecini desteklemiştir. Akademik, stratejik ve kültürel alanlarda işbirlikleri devam etmektedir. Türkiyenin Tartu şehrinde, Estonya'nın ise İstanbul, Antalya, Bursa, Mersin ve Trabzon'da Fahri Konsoloslukları bulunmaktadır.[1]

Yukarıda özetlenen olumlu ilişkilere gölge düşüren bir gelişme, Estonya Dışişleri Bakanı Margus Tsahknanın 13 Aralık 2023te Ermenistanın başkenti Erivana gerçekleştirdiği ziyaret esnasında Estonyanın Ermeni Soykırımı iddialarını tanıması yönünde adımlar atılması gerektiğini ifade etmesi olmuştur.[2] İki ülkenin ilişkilerinin olumlu tarihsel seyri ve çeşitli alanlardaki işbirlikleri göz önünde bulundurulduğunda Tsahknaya ilk tepkilerden biri ülkesinin Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Marko Mihkelsondan gelmiştir. Ülkelerin NATO ittifakını vurgulayan Mihkelson, Dışişleri Bakanının bu açıklamayı parlamentoya danışmadan yaptığını ifade ederek Türkiyenin önemli bir askeri müttefik olduğunu ve Türkiye ile iyi ilişkiler kurmanın Estonyanın çıkarlarına daha uygun olduğunu vurgulamıştır. [3]

Dışişleri Bakanının açıklamaları değerlendirilirken öncelikle soykırımın hukuki bir terim olduğu unutulmamalıdır. Bir suçun soykırım olarak kabul edilebilmesi için belirli şartlar bulunmaktadır. Söz konusu suç, işlediği iddia edilen kişilerin ya da kurumların Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesinde yer alan yetkili mahkemeler tarafından yargılanması sonucu tespit edilebilmektedir. Ayrıca soykırım suçu işlenirken özel bir kastın (dolus specialis) mevcudiyeti şarttır. Bu sürece tabi olmaksızın kullanılan, dolayısıyla hiçbir temeli olmayan tüm ifadeler siyasi amaçlı iddia olmaktan öteye geçememektedir. Diğer taraftan hukukun siyasallaştırılması insanlığa karşı işlenen suçların en büyüğü olarak kabul edilen soykırım kavramının değersizleştirilmesine neden

olmaktadır.

Sözlerinin ağırlık taşımasını uman bir dışişleri bakanının diplomatik ilişkilerin sağlıklı sürdürülebilmesi adına asgari oranda hukuk ve tarih bilgisine sahip olması ve beyanlarda bulunurken bu bilgileri göz önünde bulundurması beklenmektedir. Tsahknanın, Estonyanın NATO müttefiki ve önemli bir ortağı olan Türkiye ile ilişkilerini dikkate almadan yaptığı açıklamalarının Ermenistan ile iyi ilişkiler kurma çabasının sonucu olduğu düşünülebilir. Ne yazık ki bu açıklamalar Türkiye ve Estonya ilişkilerine zarar verebileceği gibi hukuksal hiçbir dayanağı da bulunmamaktadır.

**Fotoğraf: Delfi - https://www.delfi.ee/artikkel/120245664/margus-tsahkna-on-valmis-kaaluma-eesti-200-esimeheks-kandideerimist.*

[1] Türkiye-Estonya İlişkileri, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-estonya-iliskileri.tr.mfa#:~:text=2002-2022%20d%C3%B6neminde%20Estonya'dan,ikamet%20program%C4%B1na%20yak%C4%B1n%20ilgi%20g%C3%B6stermektedir. (Erişim tarihi: 25 Aralık 2023)

[2] Margus Tsahkna[@Tsahkna], On a meeting with #Armenian foreign minister @AraratMirzoyan I emphazised that its #Estonian dept to Armenia that we havent recognized genocide against Armenian people & I will start the process in Estonian parliament., X, 13 December, 2023, https://twitter.com/Tsahkna/status/1734877768435830893?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1734877768435830893%7Ctwgr%5E881357e42903ab67492555c142fbd20259e01abc%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fnews.err.ee%2F1609193716%2Fforeign-minister-estonia-should-recognize-armenian-genocide. Ayrıca bkz., Foreign Minister: Estonia Should Recognize Armenian Genocide, ERR News, 13 December, 2023, https://news.err.ee/1609193716/foreign-minister-estonia-should-recognize-armenian-genocide.

[3] Marko Tooming - Madis Hindre, MP: Estonia Should Prioritize Turkish Relations over Recognizing Armenian Genocide, ERR News, 20 December, 2023, https://news.err.ee/1609201094/mp-estonia-should-prioritize-turkish-relations-over-recognizing-armenian-genocide.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: TECİMER, Tuğçe. 2026. "ESTONYA DIŞİŞLERİ BAKANI'NIN SOYKIRIM İDDİALARI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALARI ÜZERİNE." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2024 / 1. Ocak 03. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/ESTONYA-DISISLERI-BAKANI-NIN-SOZDE-SOYKIRIM-IDDIALARI-ILE-ILGILI-ACIKLAMALARI-UZERINE

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır